

JUDAIZM – PODSTAWY WIARY

JØDEDOMMENS LÆRE

Według żydów istnieje tylko jeden bóg. Wszyscy żydzi muszą przestrzegać Dziesięciu przykazań. Najważniejsze księgi w judaizmie to Tora i Talmud, w których spisane są podstawy wiary i prawa, którymi należy się kierować.

Jahwe

Bóg w judaizmie ma na imię **Jahwe**. Według Biblii stworzył on ziemię i ludzi na swoje podobieństwo. Jahwe jest wszechmocny, miłosierny i sprawiedliwy (rettferdig). Zawarł pakt z narodem żydowskim, dał przykazania i wskazał Żydów jako naród wybrany. Jahwe kocha ludzi, ale też karze (straffer) sprawiedliwie, jeśli łamią jego prawa.

Bóg jest wielki i niepojęty dla ludzi i zakazane jest tworzenie obrazów Jahwe. Dlatego też w synagogach – żydowskich domach modlitwy – nie ma wyobrażeń Boga.

Rabin czytający Torę. Rabin w języku hebrajskim oznacza mistrza. Umie on wyjaśnić, jak rozumieć święte pisma i prawa żydowskie.

Tora

Podstawą judaizmu jest Tora i Talmud.

Tora jest święta (hellig) księgą w judaizmie i według tradycji jej autorem jest **Mojżesz**. Jest to 5 pierwszych rozdziałów Biblii żydowskiej zwanej **Tanak**. Tanak to część Biblii, którą chrześcijanie nazywają Starym Testamentem. W Torze zawarte są prawa i reguły do których Żydzi mają się stosować. Inna nazwa Tory to **Pięcioksiąg**.

Tora to także nazwa prawa (lov) żydowskiego. Prawo to jest spisane w księgach Tory, lecz zawiera także część ustną – jest to zbiór przepisów prawnych, wyjaśnień i komentarzy i do Tory, wcześniej przekazywanych ustnie. Przed rokiem 500 n.e. zostały one spisane w księdze o nazwie **Talmud**.

Prawo i reguły

Prawo i reguły, których wyznawcy judaizmu powinni przestrzegać, zawarte są w Torze i Talmudzie. W sumie istnieje 613 przykazań, a „Dziesięć przykazań” (**De ti bud**) to te najbardziej znane. 248 z tego to nakazy (pãbud) – to tyle, ile człowiek ma kości w ciele. 365 to zakazy (forbud) – to tyle, ile dni w roku. Przykazania te mówią między innymi, że nie należy kraść, zabijać, kłamać oraz że należy czcić Boga.

Mojżesz otrzymał od Boga Dziesięć przykazań na Górze Synaj.

Pobożni Żydzi obchodzą wszystkie święta, modlą się (ber) trzy razy dziennie oraz przestrzegają rytualnych postów i zasad dotyczących przygotowywania i spożywania posiłków. Pożywienie i napoje dozwolone noszą nazwę **koszerne**. Jest też jednak wielu Żydów, którzy nie są religijni i nie stosują się do tych praw.

Szabat

Jedno z przykazań w Torze nakazuje świętować Szabat. Według tradycji jest to siódmy dzień, w którym to Bóg odpoczywał po tym jak w ciągu sześciu dni stworzył świat. Szabat zaczyna się w piątek po zachodzie słońca i kończy w sobotę gdy zajdzie słońce. W ten dzień nie należy wykonywać jakiegokolwiek pracy. Jest to radosne święto, które obchodzi się co tydzień na nabożeństwach (gudstjenester) w synagodze, a także w domu z rodziną przy uroczystym posiłku.

Rodzina zgromadzona przy szabatowym stole.

Synagoga

Podczas gdy jeszcze istniała świątynia Jerozolimska, wielu Żydów zbierało się także na modlitwy (bønn) i czytanie Biblii w synagodze – żydowskim domu modlitwy. Gdy świątyni zabrakło, nabożeństwa w synagogach stały się centrum życia religijnego.

W synagodze nabożeństwom i modlitwom przewodzą uczeni w piśmie **rabini**. Ich zadaniem jest także nauczanie prawa mojżeszowego i tłumaczenie jak należy rozumieć przykazania zawarte w Torze.

Wnętrze synagogi – żydowskiego domu modlitwy

(fot. 2011 © 2014 · Tetragram · Jahwe · Jehowa)

Zaznacz prawidłową odpowiedź:

1. Co otrzymał Mojżesz od Boga na Górze Synaj?
 - a) nakaz wygnania z Ziemi Obiecanej
 - b) barani róg
 - c) kamienne tablice z przykazaniami
 - d) mannę z nieba

2. Jak nazywa się Bóg w judaizmie?
 - a) Allah
 - b) Jezus
 - c) Wisznu
 - d) Jahwe

3. Talmud to:
 - a) księga, w której spisano komentarze do Tory
 - b) inna nazwa Tory
 - c) pomocnik rabina
 - d) nabożeństwo w synagodze

4. Jedzenie i napoje dozwolone w judaizmie to jedzenie i napoje:
 - a) halal
 - b) rosz haszana
 - c) koszerne
 - d) seder

5. Uczony w piśmie, który przewodzi nabożeństwom i modlitwom w synagodze to:
- a) Jahwe
 - b) ksiądz
 - c) pastor
 - d) rabin
6. Żydowski dom modlitwy nazywa się:
- a) synagoga
 - b) meczet
 - c) kościół
 - d) szabat
7. Święto, które zaczyna się w piątek po zachodzie słońca i kończy w sobotę gdy zajdzie słońce to:
- a) pascha
 - b) szabat
 - c) Tanak
 - d) Talmud

Wpisz norweskie wyrazy do tabelki:

STRAFFE	HELLIG	BE	FORBUD
GUDSTJENESTE	RETTFERDIG	LOV	
DE TI BUD	PÅBUD	BØNN	

POLSKI	NORWESKI
nakaz	
modlitwa	
Dziesięć przykazań	
modlić się	
zakaz	
ukarać	
prawo	
nabożeństwo	
święty	
sprawiedliwy	